

אורה גורן,
כפר הנוער הדסים

23.5.64

לכבוד
"יד ושם"
ירושלים

הנידון: עדות על קבוצה של
חסידי אומות העולם הולנדים

א.נ.,

בחשובה למכתבך מיום 13.4.64 הריני להעביר אליך מספר פרטים על אודות האנשים, בני הולנד, שנכללו ברשימה שלך, ואשר הכרתים היכרות אישית.

1. כללית

כל האנשים הרשומים במספרים 1-14 ידועים לי מאז היטב, והם כלם עדיין בחיים. הם השתייכו במישורין או בעקיפין לקבוצה פחות או יותר מגובשת של הולנדים נוצרים שעבדו בשותף עם חברינו היהודים במטרה להציל את החלוצים במיוחד, ע"י החב-אתם והעברתם מעבר לגבולות עד ספרד. חלק מחלוצים ניצולים אלה הצליחו עוד בשלהי המלחמה להגיע ארצה.

2. BOUWIE KONING

עזר לנו במציאת מקומות מחבוא אצל מכירים, וכן השתתף בהברחת חברים אל מעבר לגבול באופן אישי. באחד ממסעותיו אלה ניתפש ונשלח למחנה-רכוז בגרמניה. הוא חזר אחרי המלחמה הולה שחפת.

3. FROUWJE KONING

היא אשתו של הנ"ל. חלתה כמחלת השחפת בהיותה בכיתה, אך למרות מצבה הקשה הסחירה בכיתה חברים.

4. FRANS GERAITSEN

היה המוח הטכני של הקבוצה. במקצועו היה אז שרטט וצייר פרסומת. הוא עסק קודם כל בהכנה עצמית של תעודות מזויפות, כגון: תעודות-זהות, לחס, כניסה למחנות וכו'. בזה נעזר ע"י קבוצות מחתרת הולנדיות אחרות שסיפקו לו חמר ונחונים, כגון: תעודות שיצאו מהמחזור, "ספרים-שחורים" של מספרי תעודות-זהות חסומות וכו'. הוא הגה רעיונות נועזים להברחת הודעות אל תוך בתי-הסוהר ומחנה האיסוף "ווסטרבורג". הוא הכין מיתקן הברחה מיוחד, עגלה על גלגלים קטנטנים, אותה היה צריך למשוך דרך צנורות הביוב אל מחוץ למחנה-הרכוז הנ"ל; אלא שאף פעם לא נוצל המיתקן. הוא הכין מפחחות לשם פתיחתם של קרונוט-השילוח. בתקופה שלאחר המלחמה השתתף בחפוש אחרי אניות מתאימות להברחת נשק ומעפילים, ועזר בהתקנת "סליקטים" בהן.

בדירתו הישנה, בהארלם, בנה בין הגג והתקרה שני חדרי-סתר: אחד שמש כחדר-מלאכה ובו מערכת מכונות נגרות, צלום ואחרות בהן השתמש לעבודתו המחתרית. השני נבנה כחדר מחבוא לתקופה ממושכת, עם רדיו ופעמון אזעקה. בחדר זה הוחזק חבונו, נורברט קלמן, במשך מספר חדשים אחרי שהוצא ע"י קבוצת-מחתרת אלימה של הולנדים ממעצר בבי"ח, לאחר שנפגע בחוט-השדרה כחוצאה מקפיצה מקומה ג' של בנין הגסטפו.

נורברט הועבר במועד מאוחר יותר למקום סחר אחר.
פֶּרְנֶס עזר אישית בהכרות חברים מתוך מחנה "ווסטרבורג",
ובצורה רבות אחרות עזר אלא שקשה לספר הכל.

HENNY JE HAAN .5

היתה אשתו הראשונה של פֶּרְנֶס, לו ילדה 4 ילדים, בתקופת
המלחמה. היא היתה עזר-שכנגד לפֶּרְנֶס בכל פעולתו המחתרית.
היא הסתירה בביתה בקביעות מספר חברים וחברות, על אף
הסכנה לעצמה ולשני ילדיה שהיו לה כבר אז. כאשר רחפה על
המשפחה סכנת גלוי ותפישה, קבלה על עצמה את עול הגלות מן
הבית והחיים בכיחן קטן אשר בנה פֶּרְנֶס במו ידיו כחקופה זו
של היעלמות. היא השתתפה באופן פעיל בישיבות המחתרת ובת-
כנון פעולות העזרה.

GIEL SALOMÉ .6

היה עוזרו של JOB WESTERNAEL הידוע לכס. הוא ביקר
חברים מוסתרים והביא להם כרטיסי-מזון. כן השתתף אישית
בהכרות חברים מעבר ל"גבולות הירוקים", כלומר לזווי ברבל
לבלגיה ולצרפת. הוא דאג למקומות קליטה ולתעודות מזויפות
ונתפש בעבודתו, ונשלח למחנה רכוז בגרמניה, הוא חזר משם
אחרי המלחמה. אחותו נשואה וחיה בישראל.

TINUS SCHABINK .7

פעל באותו אופן כמו GIEL SALOMÉ, אלא שנשאר חפשי עד
סיום המלחמה.

TONY SCHABINK .8

אשתו של הנ"ל שחלקה אהו את כל הסכנות אף-על-פי שהיה
להם אז כבר ילד.

GERDA RITMAN (קודם VAN MAANEN) .9

PIM VAN MAANEN

היו נשואים בזמן המלחמה. הם עזרו לנו בקשירת קשרים
חדשים ומועילים, הוא בחר עתונאי, והיא כצירת שעסקה גם
בזיופי מסמכים, כן דאגו למציאת מקומות-מחבוא ולתעודות
חיוניות.

ANS GEERLING - ROOS .10

לא הייתי אהה בקשר ישיר וראייתה רק פעם אחת או
פעמיים, אבל ידוע לי שהיא פעלה באופן עצמאי בהשגת מקומות
מחבוא וגם דאגה לחברים המוסתרים בהביאה מזון ותעודות.
נדמה לי גם שנחפשה והיתה במחנה רכוז.

NIEL ASSER (קודם VAN DEN AMER) .11

נשואה כיום לארנסט אשר. היתה אז עוד בחורה רוקה צעירה.
כדי שתוכל לעזור באופן ממשי יותר בהסתרת חברים עזבה את
בית-הוריה, כדי לא לסכן אותם, שכרה על שמה דירה והסתירה
שם 6 - 5 חברים. היא גם דאגה למציאת מזון בתקופת הרועב
בהולנד (1944), נסעה לשם כך מרחק 200 ק"מ על אופניים.
עזרה לי גם בכקור והוצאת חברים עצורים ממחנה ווסטרבורג.

AG

PIET WILSCHUT

.12

היה בעל ביח"ר ללבנים והתקין אחת מן המארכות למקום-
מחבוא, בו הסתיר משפחה שלמה, (הח' פני ומנפרד מדינהולד,
היום כפר-אבנ'גדור) וכן חברים אחרים במשך כל תקופת
המלחמה. הוא פעל כיחיד ללא קשר עם הקבוצה שלנו.

LENI ORISZLAN

.13

היא חצי-יהודיה עד כמה שידוע לי, נשואה כיום ליהודי.
לא הייתי בקשר אישי איתה, אבל ידוע לי שהיא עזרה במציאת
קשרים חדשים, וגם עמדה בקשר עם העצורים במחנה ווסטרבורג.

JAN SMIT

.14

היה שוחפו של JOB WESTERNEEL ועמד בקשר ישיר עם כל
מכיריו הנוצרים של יו"ב. גם הוא השתתף בלווי חברים לעבר
הגבול, ובבקור חברים שהגיעו כבר לצרפת. הוא עזר בהוצאת
חברים מוסטרבורג, בהמצאת תעודות, במציאת מקומות-מחבוא
חדשים, ובבקור חברים מוסתרים. הוא לא עסק במשך כל אותן
שנים בשום עבודה אזרחית, אלא העמיד את עצמו לרשות
פעולות המחתר וההצלה.

זהו תאור קצר וממצה על פעולותיהם של החברים האלה
ואני מקוה כי ספורי כיחד עם ספוריהם של חברים אחרים יחננו
לכם תמונה על עלילות הגבורה שבסכון היומיומי של אנשים אלה.

בברכת שלום,

אורי אורן